

Załącznik nr 2 do Strategii rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice 2020+

PROFIL SPOŁECZNO- GOSPODARCZY GMINY CZECHOWICE-DZIEDZICE

**Wydział Strategii i Rozwoju
Urząd Miejski w Czechowicach-Dziedzicach
maj 2015 r.**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
DANE OGÓLNE	5
ATRAKCYJNOŚĆ SPOŁECZNA I JAKOŚĆ ŻYCIA	8
KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARCZA	11
POTENCJAŁ FINANSOWY	14
KLUCZOWE PROBLEMY ROZWOJOWE	17
NOTATKI:	20

SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – dane ogólne, 2013r.....	6
Tabela 2. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – podstawowa charakterystyka.	7
Tabela 3. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – atrakcyjność społeczna i jakość życia, 2013r.	9
Tabela 4. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – atrakcyjność społeczna i jakość życia.	10
Tabela 5. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – konkurencyjność gospodarcza 2013 r.	12
Tabela 6. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – konkurencyjność gospodarcza.	13
Tabela 7. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – potencjał finansowy, 2013r.	15
Tabela 8. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – potencjał finansowy.	16

WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie stanowi element prac nad aktualizacją Strategii rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice.

Zawiera ono podstawowe dane ukazujące poziom i kierunki rozwoju Gminy, a także informacje dotyczące jej pozycji konkurencyjnej na tle innych ośrodków.

Elementem charakteryzującym profil społeczno-gospodarczy i pozycję konkurencyjną Gminy są wskaźniki opisujące **podstawowe wybrane cechy** jej społeczności, gospodarki i środowiska.

Dane te tworzą generalny obraz Czechowic-Dziedzic i społeczności jego mieszkańców, który nabiera pełniejszego znaczenia, gdy jest interpretowany w kontekście porównawczym.

Wybrane do analizy dane - informacje o Gminie – usystematyzowane są w czterech grupach tematycznych:

- 1. Dane ogólne.**
- 2. Atrakcyjność społeczna i jakość życia.**
- 3. Konkurencyjność gospodarcza.**
- 4. Potencjał finansowy.**

Dzięki dodaniu tła regionalnego oraz porównaniu z wybranymi miastami referencyjnymi można wnioskować, na ile Gmina Czechowice-Dziedzice wykazuje specyficzne cechy w stosunku do swojego otoczenia - innymi słowy na ile podobnie, mniej lub bardziej korzystnie w odniesieniu do różnych cech, wypada w stosunku do innych obszarów.

To właśnie decyduje w znacznej mierze o pozycji konkurencyjnej Czechowic-Dziedzic – przez co rozumie się zdolność Gminy do zaoferowania porównywalnych lub lepszych niż inne miasta podobnej kategorii - warunków dla mieszkańców, przedsiębiorstw, turystów, inwestorów, innymi słowy klientów miasta i użytkowników jego przestrzeni.

Jako jednostki referencyjne zostały wybrane:

- Polska, województwo śląskie i powiat bielski – na których obszarze leży Gmina Czechowice-Dziedzice,
- Bielsko-Biała – miasto na prawach powiatu sąsiadujące z Czechowicami-Dziedzicami, będące głównym ośrodkiem subregionu południowego województwa śląskiego,
- Pszczyzna – gmina miejsko-wiejska sąsiadująca z Czechowicami-Dziedzicami i będąca ich naturalnym konkurentem.

Źródłem informacji przedstawionych w opracowaniu jest głównie statystyka publiczna – zbiory danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), a szczególnie Bank Danych Lokalnych GUS. Przyjęcie jako podstawowego źródła informacji statystyki publicznej pozwala – na ile to tylko możliwe – na zachowanie daleko idącej wiarygodności danych oraz ich porównywalności.

Istotną dla rozstrzygnięć strategicznych dotyczących dalszych planów działania Gminy jest część poświęcona **kluczowym problemom rozwojowym**. Jest to próba syntezy wniosków z analiz porównawczych i spotkań warsztatowych w procesie prac nad strategią.

DANE OGÓLNE

Charakteryzują w sposób najbardziej obrazowy skalę i podstawowy profil społeczno-gospodarczy Gminy oraz jej miejsce w szerszym, regionalnym kontekście rozwojowym. W tej grupie znajdują się takie wskaźniki jak:

- *Powierzchnia w km²* – wskaźnik obrazujący w prosty sposób wielkość Gminy,
- *Ludność; saldo migracji na 1000 ludności; przyrost naturalny na 1000 ludności* – obrazujące podstawowe cechy demograficzne,
- *Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych* – wskaźnik mówiący o tym, na ile mieszkańcy czują się podmiotem lokalnej polityki i aktywnie uczestniczą w jej kształtowaniu; należy jednak pamiętać, że informacja ta jest niejednoznaczna i może być dwójako interpretowana: może obrazować pośrednio poziom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Gminie (co sprzyja aktywności wyborczej), ale z drugiej strony może być odbiciem np. poziomu zadowolenia mieszkańców z życia w mieście (co może prowadzić do konkluzji, że nie widzą potrzeby bezpośredniego angażowania się, ponieważ sprawy „idą i tak w dobrym kierunku”).
- *Udział w ludności w województwie ogółem; udział w podmiotach gospodarki narodowej w województwie ogółem* – dane ukazujące relatywną pozycję Gminy w wybranych parametrach na tle całego województwa
- *Status ośrodka w planie zagospodarowania przestrzennego województwa* – pokazuje znaczenie przypisywane Gminie jako ośrodkowi rozwojowemu przez otoczenie.

Tabela 1. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – dane ogólne, 2013r.

DANE I WSKAŹNIKI OGÓLNE							
Wskaźnik	Źródło informacji	Gmina Czechowice - Dziedzice	Gmina Pszczyna	Bielsko-Biała	Powiat bielski	Województwo Śląskie	Polska
Powierzchnia w km2	GUS	67	175	125	459	12 334	312 683
Ludność	GUS	44 779	51 423	173 699	160 405	4 599 447	38 495 659
Udział w ludności województwa ogółem	GUS, obliczenia własne	0,97 %	1,12 %	3,78 %	3,49 %	100 %	-
Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km ²)	GUS	674	294	1 395	350	373	123
Saldo migracji na 1000 ludności	GUS	2,9	0,2	-3,8	5,5	-2	-0,5
Przyrost naturalny na 1000 ludności	GUS	1,6	2,8	-0,1	1,6	-1,4	-0,5
Pracujący na 1000 ludności (w podmiotach >9 zatrudnionych)	GUS	311	237	412	185	257	226
Udział w ludności pracującej województwa (w podmiotach >9 zatrudnionych)	GUS, obliczenia własne	1,18 %	1,03 %	6,05 %	2,52 %	100 %	-
Podmioty gospodarki narodowej	GUS	4 255	6 343	25 513	16 475	460 350	4 070 259
Udział w liczbie podmiotów gospodarki narodowej w województwie	GUS, obliczenia własne	0,92 %	1,38 %	5,54 %	3,58 %	100 %	-
Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych 21.11.2010r.	Państwowa Komisja Wyborcza	47,03 %	46,46 %	45,59 %	49,34 %	42,94 %	47,32 %
Udział radnych z wyższym wykształceniem w radzie jednostki samorządu	GUS, obliczenia własne	76,19 %	60,87 %	76 %	74,07 %	91,67 %	-
Status ośrodka w planie zagospodarowania przestrzennego województwa	plan zagospodarowania przestrzennego województwa	ośrodek lokalny; gmina miejsko-wiejska	ośrodek ponadlokalny; gmina miejsko-wiejska	ośrodek krajowy; miasto na prawach powiatu	-	-	-

Tabela 2. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – podstawowa charakterystyka.

DANE I WSKAŹNIKI OGÓLNE							
Wskaźnik	Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice		Pszczyna		Bielsko-Biała	
		2007	2013	2007	2013	2007	2013
Ludność ogółem	GUS	43 431	44 779	50 156	51 423	175 690	173 699
Saldo migracji na 1000 ludności	GUS	0,2	2,9	-3,7	0,2	-3,2	-3,8
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i jej udział w ludności ogółem	GUS	8 596 19,8 %	8 507 19 %	10 634 21,2 %	10 356 20,1 %	30 379 17,3 %	29 292 16,9 %
Liczba ludności w wieku produkcyjnym i jej udział w ludności ogółem	GUS	28 561 65,8 %	28 457 63,5 %	32 286 64,5 %	32 676 63,5 %	114 912 65,4 %	107 644 62 %
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym i jej udział w ludności ogółem	GUS	6 274 14,4 %	7 815 17,5 %	7 142 14,3 %	8 391 16,3 %	30 399 17,3 %	36 763 21,2 %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	GUS	3,3	1,6	3,7	2,8	0	-0,1

ATRAKCYJNOŚĆ SPOŁECZNA I JAKOŚĆ ŻYCIA

Charakteryzuje specyfikę i warunki życia w Gminie w wybranych, ważnych dla mieszkańca dziedzinach. Dane z tej grupy mają znaczenie dla oceny pozycji konkurencyjnej Czechowic-Dziedzic jako miejsca zamieszkania. Obrazują one wybrane sfery specyfiki życia w Gminie, które tworzą jego klimat społeczny, mówią (na ile to możliwe ze względu na dostępność danych statystycznych) o tym, jak „się żyje”. W tej grupie znajdują się m.in. takie wskaźniki, jak:

- *Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym* – obrazujący w przybliżeniu relacje stare-młode pokolenie w Gminie i jego dynamikę demograficzną,
- *Bezrobotni ogółem; udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym* – obrazujące skalę problemów ludności związanych z rynkiem pracy,
- *Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców; wskaźnik aktywności społecznej – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców* – ukazujące rzeczywistą aktywność kulturalną i społeczną mieszkańców.
- *Mieszkania na 1000 mieszkańców; Korzystający z instalacji sieciowych w ogólnej liczbie mieszkańców* – obrazujące poziom rozwoju podstawowej infrastruktury istotnej dla jakości życia mieszkańców

Tabela 3. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – atrakcyjność społeczna i jakość życia, 2013r.

ATRAKCYJNOŚĆ SPOŁECZNA I JAKOŚĆ ŻYCIA							
Wskaźnik	Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice	Pszczyna	Bielsko-Biała	Powiat bielski	Województwo śląskie	Polska
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	GUS	57,4	57,4	61,4	57,2	56,7	57,6
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	GUS	1 644	1 825	6 277	5 816	208 296	2 157 883
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	GUS	5,8 %	5,6 %	5,8 %	5,7 %	7,1 %	8,8 %
Śłużba zdrowia – udzielone porady lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na mieszkańca	GUS, obliczenia własne	4,03	4,5	4,51	4,09	4,18	4,1
Śłużba zdrowia - Ambulatoryjna opieka zdrowotna - udzielone porady lekarskie w przeliczeniu na mieszkańca	GUS, obliczenia własne	7,16	6,92	10,83	5,62	7,37	6,96
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	GUS	2,4 %	5,7 %	4,6 %	0,9 %	4,2 %	4,8 %
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	GUS	275	167	265	193	185	167
Wskaźnik aktywności społecznej – fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	GUS	15	24	35	18	23	32
Wskaźnik aktywności społecznej – organizacje pożytku publicznego ogółem oraz - na 10 tys. mieszkańców	pozytek.gov.pl	5 1,12	13 2,53	79 4,55	43 2,68	858 1,86	7 667 1,99
Mieszkania na 1000 mieszkańców	GUS	330,5	287,8	397	301,2	374,5	359,9
Korzystający z instalacji w ogólnej liczbie mieszkańców – dane na koniec 2012 r.	Sieć wodociągowa	GUS	97,2 %	97,4 %	95,2 %	82,8 %	93,6 %
	Sieć kanalizacyjna		59 %	43,1 %	82 %	38,5 %	70,9 %
	Sieć gazowa		77,1 %	71,9 %	88,6 %	76,8 %	62,6 %

Tabela 4. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – atrakcyjność społeczna i jakość życia.

ATRAKCYJNOŚĆ SPOŁECZNA I JAKOŚĆ ŻYCIA							
Wskaźnik	Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice		Pszczyna		Bielsko-Biała	
		2007	2013	2007	2013	2007	2013
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	GUS	889	1 644	1 396	1 825	4 789	6 277
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	GUS	3,1 %	5,8 %	4,3 %	5,6 %	4,2 %	5,8 %
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	GUS	13	15	18	24	28	35
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców	GUS	295	275	254	167	271	265
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w przeliczeniu na mieszkańca (zł)	GUS, budżet 2013 -sprawozdanie; obliczenia własne	30,9	24,7	10,62	9,32	29,55	35,91

KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARCZA

Charakteryzuje stan wybranych zasobów ekonomicznych i specyfikę gospodarczą Gminy. Dane z tej grupy mają istotne znaczenie dla oceny konkurencyjności gospodarczej Czechowic-Dziedzic. Pokazują z jednej strony jakimi zasobami potencjalnie dysponuje lokalna gospodarka, z drugiej strony jak są one zorganizowane. W tej grupie znajdują się takie wskaźniki jak:

- *Udział osób w wieku produkcyjnym w ludności ogółem; Pracujący* – ukazuje profil demograficzny populacji Gminy z punktu widzenia możliwości wykorzystania go bezpośrednio w działalności gospodarczej, opisuje potencjał ludnościowy, jaki mają do dyspozycji istniejące przedsiębiorstwa i potencjalni inwestorzy.
- *Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą; Wskaźnik przedsiębiorczości indywidualnej* – osoby fizyczne prowadzące dział. gosp. na 100 osób w wieku produkcyjnym – obrazują poziom indywidualnej przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Czechowice-Dziedzice na najbardziej podstawowym, najprostszym do zorganizowania poziomie, niejednokrotnie niewymagającym znacznych nakładów inwestycyjnych na wstępie. Pośrednio więc można te dane traktować jako wskazówkę co do przedsiębiorczej postawy wobec własnej pracy i skłonności do podejmowania ryzyka i indywidualnej odpowiedzialności za swoje życie.
- *Podmioty gospodarki narodowej ogółem; Spółki handlowe; Spółki handlowe z udziałem zagranicznym* – obrazują poziom zorganizowania lokalnej gospodarki, liczba spółek handlowych powiązana jest zazwyczaj ze skalą prowadzonego przedsiębiorstwa, zaś spółki z udziałem kapitału zagranicznego są uznawane za istotny element modernizacji i transferu innowacji.

Tabela 5. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – konkurencyjność gospodarcza 2013 r.

KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARCZA								
Wskaźnik		Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice	Pszczyna	Bielsko-Biała	Powiat bielski	Województwo śląskie	Polska
Udział osób w wieku produkcyjnym w ludności ogółem		GUS	63,5 %	63,5 %	62 %	63,6 %	63,8 %	63,4 %
Pracujący (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób)		GUS	13 944	12 211	71 492	29 736	118 0927	8 681 877
Podmioty gospodarki narodowej ogółem (zarejestrowane w systemie REGON)		GUS	4 255	6 343	25 513	16 475	460 350	4 070 259
- według klas wielkości (ilości zatrudnionych)	1000 i więcej	GUS	1	-	5	2	76	775
	250-999	GUS	7	3	42	10	503	3 736
	50-249	GUS	34	55	234	97	3 697	29 637
	10-49	GUS	197	305	1 069	646	19 142	145 425
	do 9	GUS	4 016	5 980	25 513	15 720	436 932	3 890 686
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		GUS	3 117	4 799	18 015	13 456	338 303	2 961 733
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym		GUS	11	14,7	16,7	13,2	11,5	12,1

Tabela 6. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – konkurencyjność gospodarcza.

KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARCZA							
Wskaźnik	Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice		Pszczyna		Bielsko-Biała	
		2007	2013	2007	2013	2007	2013
Udział osób w wieku produkcyjnym w ludności ogółem	GUS	65,8 %	63,5 %	64,5 %	63,5 %	65,4 %	62 %
Pracujący (bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób)	GUS	11 715	13 944	10 438	12 211	65 121	71 492
Pracujący (jw.) na 1000 ludności	GUS	270	311	209	237	371	412
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	GUS	2 751	3 117	4 305	4799	11 327	13 456
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	GUS	132,1	149,5	174	194,1	143,5	161,5
Podmioty gospodarki narodowej ogółem (zarejestrowane w systemie REGON)	GUS	3 774	4 255	5 619	6 343	14 052	16 475
- Spółki handlowe	GUS	206	286	313	495	597	860
- Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	GUS	30	42	36	59	93	112

POTENCJAŁ FINANSOWY

Charakteryzuje potencjał finansowy i wyznaczone przezeń możliwości rozwojowe Gminy. W tej grupie znajdują się takie wskaźniki jak:

- *Dochody budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca* – obrazujące obiektywne możliwości finansowe budżetu gminy, a tym samym charakteryzujące jej potencjał rozwojowy
- *Wydatki budżetu gminy ogółem w zł; udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetu gminy ogółem* – charakteryzujące ogólnie w jaki sposób ten potencjał jest pożytkowany.

Tabela 7. Podstawowa charakterystyka i pozycja konkurencyjna Gminy Czechowice-Dziedzice w ujęciu porównawczym – potencjał finansowy, 2013r.

Wskaźnik	Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice	Pszczyna	Bielsko-Biała
Dochody budżetu jst ogółem i w przeliczeniu na 1 mieszkańca	GUS	125 146 876,10 2 799,39	148 749 389,48 2 899,15	746 870 726,11 4 295,79
Wartość i udział wpływów z podatku od nieruchomości w dochodach jst ogółem	GUS, obliczenia własne	32 190 852,07 25,72 %	23 178 029,02 15,58 %	132 701 012,04 17,77 %
Wartość udziału gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych i udział tego wpływu w dochodach jst ogółem	GUS, obliczenia własne	32 912 479 26,3 %	41 231 727 27,72 %	193 931 592 25,97 %
Wartość udziału gminy w podatku dochodowym od osób prawnych i udział tego wpływu w dochodach jst ogółem	GUS, obliczenia własne	2 598 368,25 2,08 %	1 564 677,25 1,05 %	16 019 986,43 2,14 %
Wartość dotacji celowych z budżetu państwa i ich udział w dochodach jst ogółem	GUS, obliczenia własne	10 242 401,13 8,18 %	15 104 963,09 10,15 %	71 219 350,5 9,54 %
Wartość subwencji ogólnej i jej udział w dochodach jst ogółem	GUS, obliczenia własne	24 771 289 19,79 %	34 742 172 23,36 %	190 656 033 25,53 %
Pozyskane finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych i jego udział w dochodach jst ogółem	GUS, obliczenia własne	1 273 772,15 1,02 %	3 737 282,11 2,51 %	31 420 756,21 4,21 %
Wydatki majątkowe i ich udział w wydatkach budżetu jst ogółem	GUS, obliczenia własne	12 952 472,15 10,23 %	15 980 688,44 10,69 %	107 735 645,39 14,91 %

Tabela 8. Kierunek i tempo zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Czechowice-Dziedzice – potencjał finansowy.

POTENCJAŁ FINANSOWY								
Wskaźnik		Źródło informacji	Czechowice-Dziedzice		Pszczyna		Bielsko-Biała	
			2007	2013	2007	2013	2007	2013
Dochody budżetu gminy ogółem oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w zł		GUS	90 603 292,54 2 089,37	125 146 876,10 2 799,39	130 561 985,46 2 607,17	148 749 389,48 2 899,15	544 676 777,64 3 091,56	746 870 726,11 4 295,79
Udział poszczególnych źródeł dochodów w dochodach gminy ogółem	Dochody własne	GUS, obliczenia własne	69,08 %	70,07 %	47,66 %	63,48 %	63,71 %	60 %
	Subwencje ogólne		19,2 %	19,79 %	17,62 %	23,36 %	24,03 %	25,53 %
	Dotacje celowe z budżetu państwa		10,67 %	8,18 %	10,55 %	10,15 %	9,97 %	9,54 %
	Pozyskane finansowanie projektów unijnych		-	1,02 %	23,47 %	2,51 %	1,7 %	4,21 %
Wydatki budżetu gminy ogółem oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w zł		GUS	92 741 054,95 2 138,66	126 653 620,04 2 833,1	128 757 198,7 2 571,13	149 481 130,63 2 913,41	533 432 037,84 3 027,73	722 519 147,8 4 155,73
Udział poszczególnych kierunków wydatków w wydatkach gminy ogółem	na rolnictwo i łowiectwo	GUS, obliczenia własne	0,1 %	0,07 %	0,27 %	0,37 %	0,01 %	0,01 %
	na transport i łączność		11,5 %	9,05 %	1,87 %	7,14 %	18,82 %	11,83 %
	na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska		5,29 %	8,17 %	30,25 %	7,9 %	2,8 %	4,79 %
	na gospodarkę mieszkaniową		4,27 %	4,36 %	5,5 %	4,99 %	2,17 %	1 %
	na oświatę i wychowanie		34,79 %	41,01 %	32,48 %	47,22 %	34,74 %	35,27 %
	na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego		3,57 %	3,44 %	4,86 %	4,46 %	4,81 %	3,3 %
	na ochronę zdrowia		0,69 %	0,67 %	0,86 %	0,91 %	2,2 %	2,38 %
	na pomoc społeczną oraz pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		15,65 %	13,37 %	11,77 %	12,6 %	14,03 %	12,61 %
	na kulturę fizyczną i sport		10,96 %	5,75 %	2,48 %	2,29 %	2,17 %	7,58 %
	na administrację publiczną		7,07 %	8,63 %	6,05 %	7,64 %	7,14 %	8,79 %
	na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową		1,63 %	2,53 %	0,97 %	1,67 %	3,19 %	3,07 %
Wydatki majątkowe w zł i ich udział w wydatkach budżetu gminy ogółem		GUS, obliczenia własne	16 734 134,28 18,04 %	12 952 472,15 10,23 %	45 684 867,02 35,48 %	15 980 688,44 10,69 %	105 259 678,48 19,73 %	107 735 645,39 14,91 %

KLUCZOWE PROBLEMY ROZWOJOWE

Dane przedstawione w poprzednich rozdziałach opracowania pozwalają na porównania i wyciąganie wniosków na temat aktualnej sytuacji Gminy Czechowice-Dziedzice w odniesieniu do wybranych jednostek samorządowych. Jednakże wiele zjawisk, istotnych z punktu widzenia rozwoju jednostki samorządowej, z samej swej natury wymyka się analizie na gruncie statystyki publicznej. Dlatego też dokonując diagnozy strategicznej Gminy istotne jest określenie kluczowych problemów, które mają wpływ na jej dalszy rozwój. Są to zazwyczaj zjawiska niekorzystne, wymagające wyeliminowania, ograniczenia lub osłabienia ich niekorzystnego oddziaływania.

W trakcie prac warsztatowych w grudniu 2014 r. przeprowadzono wstępną identyfikację i hierarchizację istotnych problemów Gminy Czechowice-Dziedzice, w wyniku której uzyskano roboczą listę problemów uporządkowanych począwszy od zagadnień najbardziej istotnych w ocenie uczestników warsztatów.

Jest ona następująca:

1. Zły stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego gminy
2. Ograniczenia finansowe samorządu / Ograniczony budżet gminy / Wysoki udział wydatków bieżących w budżecie gminy (niski poziom środków na rozwój)
3. Nieodpowiednie kwalifikacje potencjalnych pracowników w sektorze gospodarczym, Jakość (profil) szkolnictwa zawodowego niedostosowana do potrzeb lokalnych
4. Brak regulacji gospodarki wodnej w zakresie retencji
5. Niedostateczna, ograniczona ilość miejsc pracy
6. Pijaństwo i narkomania wśród młodzieży skutkująca dewastacjami i obniżonym poziomem bezpieczeństwa w miejscach publicznych
7. Część mieszkańców nie utożsamia się z miastem/gminą, jako małą ojczyzną
8. Zły stan dworca PKP
9. Ograniczone możliwości regulacji przez samorząd spraw własnościowych terenów
10. Relatywnie niski poziom aktywności społecznej / wolontariatu
11. Niż demograficzny generuje wysokie koszty oświaty
12. Duża ilość nieestetycznych nieruchomości w mieście
13. Brak tanich mieszkań na wynajem (w tym lokali socjalnych) / wzrost zjawiska bezdomności, Brak dostatecznej ilości mieszkań komunalnych, socjalnych i chronionych
14. Uciążliwość transportu ciężkiego dla mieszkańców miasta
15. Niewystarczająca ilość żłobków /miejsc w żłobku/, miejsc opieki nad dziećmi w okresie przedprzedszkolnym
16. Rozproszenie jednostek samorządowych wpływające na niski poziom obsługi mieszkańców oraz generowanie wysokich kosztów bieżących
17. Utrudniona komunikacja drogowa pomiędzy miastem a sołectwami

18. Nieodpowiednia infrastruktura biblioteki
19. Niska dostępność ambulatoryjnej (pobytowej) specjalistycznej opieki medycznej
20. Chodniki, przestrzenie publiczne, słabo dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych
21. Ograniczone umiejętności współpracy jednostek samorządowych i organizacji pozarządowych
22. Wysokie koszty infrastruktury liniowej wynikające z rozproszenia zabudowy
23. Brak rozwiązań komunikacyjnych dla rowerzystów

Analizując powiązania pomiędzy zidentyfikowanymi problemami oraz weryfikując wyżej określone zagadnienia w oparciu o obiektywne dane, można wskazać następujące kluczowe problemy dla dalszego rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice:

Wysoki poziom zagrożenia powodzią i podtopieniami

W ciągu ostatniej dekady mieszkańcy Gminy doznali wielu strat wywołanych nagłymi oraz niespodziewanymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak długotrwałe opady deszczu, nawałnice, gradobicia i porywiste wiatry. W świetle naukowych ustaleń tezy o dalszym ryzyku występowania tego rodzaju zjawisk należy traktować z pełną powagą. Gmina Czechowice-Dziedzice narażona jest zarówno na zalania wodami z przepełnionych cieków i zbiorników wodnych, jak i podtopienia będące skutkiem gwałtownych i obfitych opadów, których nie jest w stanie przyjąć kanalizacja deszczowa.

Podaż na rynku pracy nieadekwatna do potrzeb lokalnych pracodawców

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Czechowice-Dziedzice jest na tym samym poziomie, jak w Bielsku-Białej i w powiecie bielskim, a poniżej wskaźnika dla województwa śląskiego i kraju. Sytuacja mogłaby być jednak lepsza, gdyby osoby poszukujące pracy miały kwalifikacje oczekiwane przez lokalnych pracodawców. Przeprowadzone przez Urząd Miejski w okresie styczeń-marzec 2012 r. badanie „Perspektywy szkolnictwa zawodowego w Gminie Czechowice-Dziedzice” wykazało m.in., że niemal wszyscy ankietowani przedsiębiorcy uważają za potrzebne wprowadzenie w lokalnym systemie edukacji kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu, na który występuje rzeczywiste, zidentyfikowane zapotrzebowanie.

Niski poziom aktywności mieszkańców

Zarówno odsetek mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą, jak i wskaźniki aktywności społecznej w postaci ilości podmiotów 3. sektora są niższe dla naszej Gminy niż dla innych jednostek referencyjnych. W zakresie działalności gospodarczej można to wyjaśnić relatywnie dużą ilością miejsc pracy generowaną przez pracodawców. Biorąc pod uwagę tezy, że część mieszkańców nie identyfikuje miejsca, w którym żyje, jako swojej małej ojczyzny, a jednocześnie spora część energii, szczególnie wśród młodych ludzi, wydaje się nie być zagospodarowana na rzecz społeczności Gminy, można uznać, że deficyt w obszarze aktywności społecznej jest poważny. Także działania samorządu, jak i istniejących organizacji pozarządowych, dla poprawy jakości współpracy i rozwoju 3. sektora wydają się niewystarczające.

Niewystarczająca struktura i jakość układu komunikacyjnego

Droga krajowa nr 1 dzieli Gminę na dwie części, a nieliczne bezkolizyjne skrzyżowania z nią mają niską przepustowość, co utrudnia komunikację między miastem a sołectwami. W obrębie miasta (szczególnie w jego wschodniej części) zlokalizowane są przedsiębiorstwa, których obsługa transportowa przez samochody ciężarowe (także z ładunkami niebezpiecznymi) przekłada się na obniżenie jakości dróg oraz jest uciążliwa dla mieszkańców miasta, generując hałas, spaliny i wstrząsy. Lokalna sieć dróg jest rozbudowana i umożliwia dotarcie samochodem do wszystkich istotnych lokalizacji na terenie Gminy, jednakże występuje deficyt bezpiecznego skomunikowania obszarów miasta i sołectw ciągami ruchu rowerowego i pieszego.

Obniżenie atrakcyjności miasta, jako miejsca zamieszkania

W ciągu ostatnich lat liczba mieszkańców Gminy wzrosła, jednakże wzrost ten skoncentrował się głównie na obszarach wiejskich. Podobnie jak w przypadku innych miast, następuje suburbanizacja obszarów podmiejskich. Rozwój infrastruktury, zarówno liniowej, jak i punktowej związanej z funkcjami usług m.in. edukacyjnych, sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych, przekłada się na wzrost kosztów, zarówno inwestycyjnych, jak i operacyjnych związanych z jej funkcjonowaniem. Jednocześnie w obszarze miasta pojawiają się opuszczone i zaniedbane nieruchomości, obniżając estetykę przestrzeni. Z drugiej strony podaż mieszkań dla mniej zamożnych grup społeczeństwa jest niewystarczająca. Relatywnie niska jest też podaż usług opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci w wieku do lat 3. Z uwagi na uwarunkowania historyczne, miasto nie wykształciło dotąd centrum łączącego na zwartym obszarze funkcje administracyjne, handlowe, usługowe i obsługi komunikacji zbiorowej, co również obniża atrakcyjność miasta, jako miejsca zamieszkania.

NOTATKI